

INTEREŠU KONFLIKTS PUBLISKAJOS IEPIRKUMOS *CONFLICT OF INTEREST IN PUBLIC PROCUREMENT*

Karina Mašarska

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, km17052@edu.rta.lv, Rēzekne, Latvija
Zinātniskais vadītājs Mg.iur. **Māris Šlakota**

Abstract. *Public procurement is complex mechanism that involves taxpayers' money and consists of several stages – planning, defining of procurement subject, development of procurement documentation, evaluation of received offers, conclusion, amendment and termination of the procurement contract. All these aspects are mostly covered by responsible authorities in the guidelines and explanations. However, the aspect of the conflict of interest, which can affect all the mentioned stages, has not been so widely studied and explained. This topic is extremely relevant because failure to prevent the conflict of interest in time can even lead to a 100% financial correction in projects co-financed by European Union funds.*

Keywords: *conflict of interest, procurement commission, public procurement.*

Ievads

Publiskais iepirkums ir process, kurš ir saistīts ar pasūtītāja finanšu līdzekļiem, kas pēc būtības ir nodokļu maksātāju nauda. Pēc Iepirkumu uzraudzības biroja tīmekļa vietnē publicētās informācijas Publisko iepirkumu likumā noteiktajā kārtībā 2022. gadā noslēgto līgumu vērtība ir bijusi 3 882 444 927 euro (*Iepirkumu uzraudzības birojs, 2023*). Publisko iepirkumu likums izvirza trīs galvenos mērķus tā piemērošanai: 1) iepirkumu atklātums; 2) piegādātāju brīva konkurence, kā arī vienlīdzīga un taisnīga attieksme pret tiem; 3) pasūtītāja līdzekļu efektīva izmantošana, maksimāli samazinot tā risku (*Publisko iepirkumu likums, 2016, 2. p.*). Viens no minēto mērķu sasniegšanas priekšnoteikumiem ir interešu konflikta neesība starp pasūtītāju un pretendentu.

Pēdējo gadu laikā Konkurences padome ir pieņēmusi vairākus lēmumus par Konkurences likuma pārkāpumiem, kuri ir saistīti ar publiskajiem iepirkumiem. Piemēram, 2021. gada 30. jūlijā Konkurences padome pieņēma lēmumu lietā par Latvijas lielāko būvniecības komercsabiedrību pārstāvju vienošanos ar mērķi sadalīt savā starpā publisko un privāto iepirkumu objektus. Lēmumā norādīts, ka, vērtējot pierādījumus konkrētās lietas ietvaros, Konkurences padome novēroja vairākus aspektus, kas iespējami liecina par pasūtītāja rīcību, kas vērsta pret brīvu un vienlīdzīgu konkurenci (*Konkurences padomes lēmums, 2021, Nr. KL\2.2-3\19\18*). Tāda pasūtītāja rīcība var liecināt arī par vienu no Publisko iepirkumu likuma principa pārkāpumiem.

Publiskais iepirkums ir sarežģīts mehānisms, kurš sastāv no vairākiem posmiem – iepirkuma plānošana, iepirkuma priekšmeta definēšana, tehniskās specifikācijas izstrāde, iepirkuma dokumentācijas un prasību izstrāde, saņemto piedāvājumu vērtēšana, iepirkuma līguma noslēgšana, grozīšana un izbeigšana. Visi šie aspekti pārsvarā tiek apskatīti atbildīgo iestāžu (piemēram, Iepirkumu uzraudzības biroja, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas un Satiksmes ministrijas) vadlīnijās un skaidrojumos. Taču interešu konflikta aspekts, kas var ietekmēt jebkuru no minētiem iepirkuma procesa posmiem, nav tik plaši izpētīts un skaidrots. Darba autore to uzskata par būtisku trūkumu, jo interešu konflikta savlaicīga nenovēršana var novest pat pie finanšu korekcijas 100 % apmērā Eiropas Savienības fondu līdzfinansētajos projektos. Ja nav vienotās pieejas un skaidru noteikumu, kā var nodrošināt interešu konflikta novēršanu.

Pētījuma mērķis - izanalizēt interešu konflikta publiskajos iepirkumos izpausmi, konstatēt pastāvošās nepilnības un piedāvāt to konkrētus risinājumus.

Mērķa sasniegšanai izvirzīti sekojošie uzdevumi:

- izpētīt un izanalizēt interešu konflikta jēdzienu;
- apskatīt iespējamās interešu konflikta novēršanas rīkus.

Pētījuma izstrādāšanas procesā izmantotas vairākas pētniecības metodes – analītiskā, salīdzinošā, semantiskā, sistēmiskā, teoloģiskā, induktīvā un deduktīvā metode. Analītiskā metode izmantota dažādu informācijas avotu analizēšanai iegūto atziņu vērtēšanai. Salīdzinošā metode izmantota dažādu tiesību normu un zinātniskajā literatūrā pieejamo atziņu salīdzināšanai. Semantiskā metode izmantota vārda jēgas normatīvajos aktos, literatūras avotos un juridiskās prakses materiālos noskaidrošanai. Sistēmiskā metode izmantota tiesību normu saistības ar citām normām un zinātniskajā literatūrā paustajām atziņām noskaidrošanai. Teleoloģiskā metode pielietota ar mērķi veikt tiesību normu un zinātniskajā literatūrā pieejamās informācijas analīzi, vadoties no to izveidošanas un realizācijas mērķiem. Induktīva un deduktīva metode pielietota, lai analizētu darbā paustās atziņas un sniegtu konkrētus secinājumus normatīvā regulējuma pilnveidei.

Pētījuma tapšanas procesā izmantota plaša pētniecības bāze – normatīvie akti, zinātniskā literatūra un juridiskās prakses materiāli. Izmantoto normatīvo aktu sarakstā ir gan Eiropas Savienības normatīvie akti, gan Latvijas likumi, kā arī izmantoti gan Iepirkumu uzraudzības biroja, kura funkcijās ietilpst arī iesniegumu par iepirkuma procedūru pārkāpumiem izskatīšana, lēmumi, gan Eiropas Savienības judikatūra.

Interesu konflikta izpaušme

Latvijā publiskos iepirkumus primāri regulē Publisko iepirkumu likums, kā arī virkne Ministru kabineta noteikumu. Izpētot Publisko iepirkumu likumu darba autore konstatēja, ka tajā nav atrodama skaidra interešu konflikta definīcija. Tā vietā 25. panta pirmajā daļā ir ietverta vispārīgā norāde, ka iepirkuma procedūrā iesaistītas personas nedrīkst pārstāvēt pretendenta intereses, kā arī ir uzskaitīti gadījumi, kad iepirkuma procedūrā iesaistītā persona ir uzskatāma par saistītu ar pretendentu (*Publisko iepirkumu likums, 2016, 25. p.*).

Ņemot vērā to, ka iepirkuma komisijas loceklis ir valsts amatpersona, tā darbību regulē arī likums “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonas darbībā”, kurā ir noteikts, ka interešu konflikts ir situācija, kurā valsts amatpersonai, pildot valsts amatpersonas amata pienākumus, jāpieņem lēmums vai jāpiedalās lēmuma pieņemšanā, vai jāveic citas ar valsts amatpersonas amatu saistītas darbības, kas ietekmē vai var ietekmēt šīs valsts amatpersonas, tās radnieku vai darījumu partneru personiskās vai mantiskās intereses (*Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā, 2002, 1. p. 1. d. 5. p.*).

Iepirkumu uzraudzības birojs 2023. gada sākumā saņēmis uzņēmuma (iesniedzēja) iesniegumu par atklāto konkursu, kurā tas atsaucies uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 18. jūlija Regulā 2018/1046 (turpmāk – Finanšu Regula) ietvertu interešu konflikta jēdzienu. Proti, interešu konflikts pastāv, ja finanšu dalībnieka vai citas personas funkcijas neatkarīgi un objektīvi traucē pildīt iemesli, kas saistīti ar ģimeni, emocionālajām saitēm, politisko vai nacionālo piederību, ekonomiskajām interesēm vai jebkādam citām tiešām vai netiešām personīgajām interesēm (*Par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam..., 2018, 61.p. 3.d.*). Iesniedzējs atsaucās uz Finanšu Regulu un norādīja, ka:

- 1) viens no uzvarējušā pretendenta līdzdibinātājiem ir bijušais pasūtītāja darbinieks;
- 2) no tīmekļvietnē www.facebook.com pieejamās informācijas minētā līdzdibinātāja draugu starpā ir divi pasūtītāja iepirkuma komisijas locekļi.

Izskatot iesniedzēja argumentus par interešu konflikta situācijas esību, Iepirkumu uzraudzības biroja iesniegumu izskatīšanas komisija norādīja, ka ieinteresētībai vai pildīt funkcijas neatkarīgi un objektīvi traucējušiem apstākļiem ir jāpastāv, t.i., šādiem apstākļiem jābūt racionāli konstatējamiem, nevis vispārīgiem un abstrakti iespējamiem (*Iepirkumu uzraudzības biroja Iesniegumu izskatīšanas komisijas lēmums, 2023, Nr. 4-1.2/23-13/4*).

Ņemot vērā minēto, darba autore secina, ka interešu konflikts publiskajā iepirkumā ir situācija, kad sabiedrības intereses (brīvas konkurences, vienlīdzīgas un taisnīgas attieksmes pret piegādātājiem nodrošināšana; pasūtītāja (nodokļu maksātāja) līdzekļu efektīva

izmantošana, maksimāli samazinot risku) saduras ar atbildīgās personas mantiskajām vai personiskajām interesēm. Pie tam jāatzīmē, ka interešu konflikta situācijas noteikšanai ir jāpastāv reālai personas mantiskai vai personiskai interesei, kas var ietekmēt personas pienākumu veikšanu un kuras rezultātā persona iegūst kaut kādu labumu.

Pašreizējās tiesību normas pārsvarā paredz atklātā konkursa pamatprincipus, pārredzamību un vienlīdzīgu attieksmi (*Jurich, 2012*). Viens no Eiropas Savienības mērķiem ir izveidot iekšējo tirgu, panākot stabilu Eiropas attīstību, kuras pamatā ir līdzsvarota ekonomiskā izaugsme (*Lisabonas Līgums, ar ko groza Līgumu par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, 2007*). Viens no šī mērķa sasniegšanas priekšnoteikumiem ir vienota pieeja publisko iepirkumu jomā vismaz Eiropas Savienības un tās dalībvalstu normatīvajos aktos. Tas ir nepieciešams, jo, pirmkārt, vienā dalībvalstī reģistrēts pretendents ir tiesīgs piedalīties citas dalībvalsts iepirkumā. Otrkārt, Eiropas Savienības dalībvalsts īsteno vairākus projektus, piesaistot Eiropas Savienības fondu līdzekļus. Tādējādi vienotās definīcijas un pieejas esība sekmētu šo līdzekļu vienlīdzīgu un efektīvu izmantošanu.

Interesu konflikta risku novēršana

Publiskā iepirkuma procedūra ir process, kurā jānodrošina līdzsvars starp piegādātāju brīvas konkurences nodrošināšanu un pasūtītāja vajadzību apmierināšanu, nodrošinot pasūtītāja līdzekļu (kas ir nodokļu maksātāju nauda) lietderīgu un efektīvu izmantošanu. Ar katru gadu publisko iepirkumu procedūru rezultātā noslēgto līgumu (gan būvdarbu, gan pakalpojumu, gan piegāžu) summas ievērojami palielinās (*Iepirkumu uzraudzības birojs, 2023*). Līdz ar to ieinteresēto piegādātāju skaits, kuru mērķis ir iegūt līguma slēgšanas tiesības, arī palielinās.

Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas vadlīnijās ir noteikts, ka publiskie iepirkumi ir viena no visneaizsargātākajām valdības darbībām pret korupciju (*The Organisation for Economic Co-operation and Development, 2016*). Līdz ar to ir jāveic pastāvīgas preventīvas iespējamo interešu konflikta risku novēršanas darbības. Eiropas Savienības Tiesa ir norādījusi, ka tieši iestādēm ir piešķirta aktīva loma publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas principu piemērošanā, jo saskaņā ar Eiropas Savienības tiesību normām līgumslēdzējai iestādei pret visiem komersantiem ir jāizturas vienādi un nediskriminējoši, kā arī ir jārikojas pārredzami (*Eiropas Savienības tiesas piektās palātas spriedums, 2015, Nr. C-538/13*). Attiecīgi tieši pasūtītāja (iestādes) pienākums ir sekot līdzi iespējamiem interešu konflikta riskiem un novērst tos. Šajā sarežģītajā procesā var palīdzēt vairāki mehānismi un pieejas.

Informācijas publicēšanu un pārredzamību ir svarīgi nodrošināt, jo interešu konflikta situācijā pārkāpums var izpausties ne tikai tiešā iepirkuma rezultāta ietekmēšanā, bet arī tādas informācijas pieejamībā konkrētam pretendētājam, kas nav pieejama tā konkurentiem, tādējādi radot priekšrocības, piemēram, informācijas izpaušana par plānoto iepirkumu, tā prasībām, kā arī citu pretendentu iesniegtajiem piedāvājumiem (*Pucēna, 2020*). Latvijā 2005. gadā kā pilotprojekts sāka darboties Elektronisko iepirkumu sistēma, kas kļuva par pirmo e-ierpikumu sistēmu Baltijas valstīs (*Valsts reģionālās attīstības aģentūra, 2022*). Šobrīd Elektronisko iepirkumu sistēma tiek plaši izmantota visā Latvijā – gan iepirkuma izsludināšanas, gan piedāvājumu saņemšanas nolūkiem. Savukārt 2009. gadā kā Iepirkumu uzraudzības biroja pamatdarbības sistēmas tehnoloģiskais kodols tika izstrādāta Publikāciju vadības sistēma (*Finanšu ministrija, 2023*), kurā tiek publicēti vairāki dažādi paziņojumi, piemēram, iepriekšējais informatīvais paziņojums (*Publisko iepirkumu likums, 2016, 27. p.*), paziņojums par līgumu un par izmaiņām vai papildu informāciju (*Publisko iepirkumu likums, 2016, 28. p.*), paziņojums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu (*Publisko iepirkumu likums, 2016, 29. p.*). Tādējādi elektroniskās sistēmas izmantošana minimizē pasūtītāja un piegādātāja pārstāvju saskarsmi, jo visa informācija ir pieejama attālināti.

Lai gan šobrīd daudz tiek darīts, lai nodrošinātu pasūtītāja lēmuma pieņemšanas procesa un pieņemto lēmumu publicēšanu, joprojām paliek aktuāls jautājums par piegādātāju komercnoslēpumu ievērošanu publiskā iepirkuma procedūrā. Iesniedzot piedāvājumu, piegādātājs ir tiesīgs norādīt, kāda informācija viņa piedāvājumā ir uzskatāma par komercnoslēpumu. Tādā gadījumā, paziņojot par iepirkuma līguma slēgšanu un, informējot kandidātus un pretendētus, pasūtītājs nav tiesīgs atklāt informāciju, kuru tam kā komercnoslēpumu vai konfidenciālu informāciju nodevuši citi kandidāti un pretendenti (*Publisko iepirkumu likums, 2016, 14. p. 2. d.*). Šobrīd normatīvajā regulējumā nav norādīts pienākums piegādātājam pamatot, kāpēc norādītā informācija ir atzīstama par komercnoslēpumu. Kaut gan Komercnoslēpuma aizsardzības likuma 2. panta pirmā daļa nosaka komercnoslēpuma definīciju. Proti, tā ir neizpaužama saimnieciska rakstura informācija, tehnoloģiskās zināšanas un zinātniska vai cita rakstura informācija, kas atbilst visām šādām pazīmēm:

- 1) tā ir slepena, jo nav vispārzināma vai pieejama personām, kuras parasti izmanto šāda veida informāciju;
- 2) tai ir faktiskā vai potenciāla komerciālā vērtība tādēļ, ka tā ir slepena;
- 3) komercnoslēpuma turētājs attiecībā uz to ir veicis konkrētajai situācijai atbilstošus un saprātīgus komercnoslēpuma slepenības saglabāšanas pasākumus (*Komercnoslēpuma aizsardzības likums, 2019, 2. p 1. d.*).

Attiecīgi šajā situācijā tiek ierobežota pasūtītāja iespēja nodrošināt lēmuma pieņemšanas procesa pārredzamību. Līdz ar to, nolūkā nodrošināt lielāku atklātību, piegādātājiem būtu jāparedz pienākums savā piedāvājumā norādīt normatīvajam regulējumam atbilstošu pamatojumu, kādēļ viņu iesniegta informācija ir uzskatāma par komercnoslēpumu.

Iestādes iekšējās kontroles kārtības izveidošana. Papildus Publisko iepirkumu likumam, likumam "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" un iestādes iekšējiem noteikumiem par interešu konflikta novēršanu jāizstrādā specializētās vadlīnijas par iepirkuma procedūrā iesaistīto personu interešu konflikta novēršanu. Iepirkumu uzraudzības biroja funkcijās ietilpst metodiskā atbalsta sniegšana iepirkuma procedūru organizēšanā un metodisko norādījumu un skaidrojumu izstrāde un to ievietošana biroja mājas lapā internetā (*Iepirkumu uzraudzības biroja nolikums, 2004*). Kaut gan Iepirkumu uzraudzības biroja izstrādātie skaidrojumi, vadlīnijas un metodikas nav apveltītas ar normatīvā akta spēku, pasūtītāji vadās pēc tiem. Līdz ar to gadījumā, ja Iepirkumu uzraudzības birojs izstrādā vadlīnijas par interešu konflikta novēršanu, vadoties pēc Latvijas un Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem un tiesu prakses, pasūtītāji var tās integrēt savā darbā. Kā rezultātā izveidosies skaidra un vienveidīga pieeja visā valstī.

Viens no šādu vadlīniju punktiem var būt iesaistītās personas aizpildīta informācijas veidlapa, kurā norādītu sekojošu informāciju:

- 1) vārds, uzvārds un loma iepirkuma procedūrā;
- 2) informācija par juridiskajām personām, kuru pašreizējais vai bijušais darbinieks, amatpersona, dalībnieks, akcionārs, prokūrists vai biedrs šī persona ir/ir bijusi pēdējo 24 mēnešu laikā;
- 3) informācija par radiniekiem (Publisko iepirkumu likuma izpratnē) un norāde, vai tie ir kādas juridiskās personas akcionāri, kuriem pieder vismaz 10 procenti akciju, dalībnieki, prokūristi, amatpersonas vai patiesie labuma guvēji (ciktāl šāda informācija personai ir pieejama);
- 4) informācija par to, vai attiecīgā persona ir vai pēdējo 24 mēnešu laikā ir bijusi kādas juridiskās personas patiesā labuma guvējs.

Piedāvātais veidlapas saturs ir identisks ar Publisko iepirkumu likumā norādītiem interešu konflikta gadījumiem (*Publisko iepirkumu likums, 2016, 25. p.*). Šādu dokumentu ir lietderīgi aizpildīt katrai personai, kura uzsāk darbu iepirkuma komisijā, lai gan pati persona,

gan iestāde, gan kontrolējošās institūcijas varētu sekot līdzī iespējamo interešu konfliktu situācijām un novērst tās.

Rīcība, piesaistot ārpakalpojumu iepirkuma dokumentācijas sagatavošanā. Publisko iepirkumu likums paredz gadījumus, kad pasūtītājam ir jāizslēdz pretendents no turpmākās dalības iepirkuma procedūrā, ja tiek konstatēts, ka tām ir bijušas priekšrocības, iesniedzot piedāvājumu. Taču pretendenta izslēgšana šādos gadījumos ne vienmēr ir samērīga un pamatota darbība, ko apliecina *Intrasoft* lieta, kuru skatīja Eiropas Savienības Tiesa.

Uzņēmums *Intrasoft* pirms piedāvājuma iesniegšanas lūdza pasūtītāju skaidrot, vai būtu jāuzskata, ka sabiedrība vai eksperts, kurš vēlas piedalīties šajā iepirkumā, ir uzskatāms par tādu, kam ir interešu konflikts, jo iepriekšējā konkursa procedūrā tas piedalījies projekta ABC (autore lietotais apzīmējums lasītāju ērtībai) izpildē. Sniedzot atbildi, pasūtītājs noliedza interešu konflikta risku. Tādēļ *Intrasoft* iesniedza savu piedāvājumu. Taču vēlāk, piedāvājumu vērtēšanas posmā, pasūtītājs izslēdza pretendentu no turpmākās dalības iepirkuma procedūrā, jo pretendents bija privileģēta piekļuve vairākiem dokumentiem, kas veido konkursa procedūras neatņemamo sastāvdaļu, un, kas ir atskaites punkts, lai noteiktu darbības, par kurām tiks noslēgti attiecīgie līgumi. Privileģētā piekļuve, kas bija *Intrasoft*, saistīta ar tās dalību minēto dokumentu izstrādē, saistībā ar iepriekšējo konkursu ABC; līdz ar to pasūtītājs uzskatīja, ka ir izpildīts nosacījums par interešu konfliktu (*Eiropas Savienības Vispārējās tiesas otrās palātas spriedums, 2015, Nr. T-403/12*). Izskatot lietu, Eiropas Savienības Tiesa atcēla pasūtītāja lēmumu par uzņēmuma izslēgšanu no turpmākās dalības iepirkuma procedūrā, pamatojoties uz sekojošiem argumentiem:

- 1) pasūtītājs nebija ievērojis procesuālā taisnīguma principu un nebija iesaistījies *Intrasoft* interešu konflikta izmeklēšanā. Kā arī vispār nebija veikis konkrētā gadījuma izpēti un nebija minējis pierādījumus, kas norāda uz *Intrasoft* vairojamību;
- 2) pasūtītājs līdz pat tiesas sēdei nebija izskaidrojis, kā tieši privileģēta piekļuve visiem pretendentiem pieejamiem dokumentiem kropļotu konkurenci iepirkumā. Tiesa skaidroja, ka prezumpcija, ka dokumentu sagatavotājs kādā citā iepirkumā varējis vai centies ietekmēt jauno iepirkumu, ir teorētiska un nav pietiekama interešu konflikta konstatēšanai (*Pļaviņa, 2020*).

Ņemot vērā to, ka plānošana ir viens svarīgākiem publiskā iepirkuma posmiem, pasūtītājam jāparedz vai viena iepirkuma līguma izpilde var ietekmēt pretendenta tiesības piedalīties citā iepirkumā interešu konflikta riska dēļ. Ja šāda iespēja tiek reāli konstatēta, tad pasūtītāja pienākums būtu:

- a) izsludinot iepirkumu, informēt ieinteresētos piegādātājus par to, ka līguma slēgšanas tiesību iegūšana šajā iepirkumā liegs viņiem iespēju piedalīties nākamajā iepirkumā;
- b) iepirkuma līguma projektā ietvert obligāto izpildītāja pienākumu uzrādīt visus speciālistus, kuri tiks piesaistīti līguma izpildē.

Secinājumi un priekšlikumi

1. Neskatoties uz to, ka interešu konflikts ir minēts vairākos tiesību aktos, vienotā definīcija nepastāv. Izpētot gan Latvijas nacionālās, gan Eiropas Savienības tiesību normas, tiek piedāvāta sekojoša interešu konflikta definīcija: *“Interešu konflikts publiskajā iepirkumā ir situācija, kad sabiedrības intereses (brīvas konkurences, vienlīdzīgas un taisnīgas attieksmes pret piegādātājiem nodrošināšana; pasūtītāja (nodokļu maksātāju) līdzekļu efektīva izmantošana, maksimāli samazinot risku) saduras ar atbildīgās personas mantiskajām vai personiskajām interesēm”*.
2. Lai konstatētu interešu konfliktu, jāpastāv sekojošiem elementiem:
  - a) interešu konflikta subjektam – Publisko iepirkumu likumā minētā persona, kura var nonākt interešu konflikta situācijā;

- b) attiecīgo darbību veikšanai – subjekts veic darbību, kuru var ietekmēt iespējama interešu konflikta situācija;
  - c) mantisko vai personisko interešu esībai, kas var ietekmēt subjekta attiecīgo darbību veikšanu.
3. Publisko iepirkumu likums dod pretendentiem tiesības norādīt, ka to piedāvājumos ir iekļauta konfidenciālā informācija un komercnoslēpums. Šādas tiesības ierobežo iepirkuma pārredzamību un atklātumu, kas ir ne tikai viens no Publisko iepirkumu likuma mērķiem, bet arī priekšnoteikums interešu konflikta situāciju novēršanai. Lai sasniegto šo mērķi, tiek piedāvāts papildināt Publisko iepirkumu likuma 14. panta otro daļu un izteikt to sekojošā redakcijā: *“Paziņojot par iepirkuma līguma slēgšanu un informējot kandidātus un pretendētus, pasūtītājs nav tiesīgs atklāt informāciju, kuru tam kā komercnoslēpumu, pamatojot informācijas komercnoslēpuma statusu, vai konfidenciālu informāciju nodevuši citi kandidāti un pretendenti”*.
  4. Interešu konflikta riskus ir iespējams novērst, nodrošinot iepirkuma procedūrā iesaistīto personu informētību. Viens no variantiem, kā to sasniegt, ir izstrādāt Iepirkumu uzraudzības biroja vadlīnijas, kurās paredzēt vienotu un vienveidīgu pieeju interešu konflikta risku novēršanai publiskajos iepirkumos. Tajos ir jāparedz iepirkuma komisijas locekļu pienākumu, aizpildīt informācijas veidlapu ar informāciju par šo personu un tās radiniekiem. Šāda mehānisma ieviešana palīdzēs gan pašai personai, gan iestādei, gan kontrolējošajām institūcijām sekot līdzi un novērst iespējamus interešu konflikta riskus.
  5. Publisko iepirkumu likums neaizliedz pasūtītājam piesaistīt ārpalpojumu iepirkuma dokumentācijas sagatavošanā. Vienlaikus pasūtītājam ir jāpatur prātā, ka šādas iespējas izmantošana var radīt interešu konflikta situāciju nākamajos iepirkumos. Līdz ar to katrā gadījumā laicīgi ir jāplāno savas vajadzības. Gadījumā, ja tiek konstatēts, ka viena iepirkuma līguma izpilde var ietekmēt pretendenta tiesības piedalīties citā iepirkumā, pasūtītājam ir pienākums:
    - a) izsludinot iepirkumu, informēt ieinteresētos piegādātājus par to, ka līguma slēgšanas tiesību iegūšana šajā iepirkumā liegs viņiem iespēju piedalīties nākamajā iepirkumā;
    - b) iepirkuma līguma projektā ietvert obligāto izpildītāja pienākumu uzrādīt visus speciālistus, kuri tiks piesaistīti līguma izpildē.

Izmantotie avoti un literatūra

1. *Iepirkumu uzraudzības biroja nolikums*. (26.10.2004). Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi Nr. 893. <https://likumi.lv/ta/id/95643-iepirkumu-uzraudzibas-biroja-nolikums>
2. *Komercnoslēpuma aizsardzības likums*. (28.02.2019). Latvijas Republikas likums. <https://likumi.lv/ta/id/305532-komercnoslepuma-aizsardzibas-likums>
3. *Lisabonas Līgums, ar ko groza Līgumu par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu*. (13.12.2007). Eiropas Savienības līgums. <https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-ligumi/id/1642>
4. *Par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012*. (18.07.2018). Eiropas Parlamenta un Padomes Regula Nr. 2018/1046. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=celex:32018R1046>
5. *Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā*. (25.04.2002). Latvijas Republikas likums, red. uz 01.04.2023. <https://likumi.lv/ta/id/61913-par-interesu-konflikta-noversanu-valsts-amatpersonu-darbiba>
6. *Publisko iepirkumu likums*. (15.12.2016). Latvijas Republikas likums, red. uz 01.01.2023. <https://likumi.lv/ta/id/287760-publisko-iepirkumu-likums>
7. Eiropas Savienības Tiesas piektās palātas 2015. gada 12. marta spriedums lietā Nr. C-538/13. <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=162829&pageIndex=0&doclang=LV&m ode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2601822>
8. Eiropas Savienības Vispārējās tiesas otrās palātas 2015. gada 13. oktobra spriedums lietā Nr. T-403/12 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:62012TJ0403>

9. Finanšu ministrija (17.01.2023). Īstenos projektu jaunas IUB Publikāciju vadības sistēmas izveidei. <https://lvportals.lv/dienaskartiba/348188-istenos-projektu-jaunas-iub-publikaciju-vadibas-sistemas-izveidei-2023>
10. Iepirkumu uzraudzības biroja Iesniegumu izskatīšanas komisijas 2023. gada 14. februāra lēmums Nr. 4-1.2/23-13/4. <https://info.iub.gov.lv/lv/meklet/pt/complaint/>
11. Iepirkumu uzraudzības birojs. (2023). *Statistika*. <https://www.iub.gov.lv/lv/statistika>
12. Jurich, J. (2012). International Approaches to Conflicts of Interest in Public Procurement: A Comparative Review. *European Procurement & Public Private Partnership Law Review*, 7(4), 242.-257. <https://doi.org/10.21552/EPPPL/2012/4/151>
13. Konkurences padomes 2021. gada 30. jūlija lēmums lietā Nr. KL\2.2-3\19\18. https://lemumi.kp.gov.lv/files/documents/21210809_L%C4%93mums_Publiskojam%C4%81_versija.pdf.
14. Pļaviņa, K. (22.12.2020). Interese konfliktā publiskajā iepirkumā un zaudējumu piedziņa: Vispārējās tiesas judikatūra. *Jurista Vārds*, 51/52 (1161/1162), 41.-46.
15. Pucēna, L. (12.03.2020). Interese konfliktā problemātika ES fondu projektu publiskajos iepirkumos. *Jurista Vārds*, 19 (1129), 27.-32.
16. The Organisation for Economic Co-operation and Development. (2016). *Preventing Corruption in Public Procurement*. <https://www.oecd.org/gov/ethics/Corruption-Public-Procurement-Brochure.pdf>
17. Valsts reģionālās attīstības aģentūra. (22.01.2022). *Elektronisko iepirkumu sistēma*. <https://www.vraa.gov.lv/lv/elektronisko-iekirkumu-sistema>